

DE VLAAMSE MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 27 april 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid, wat de invoering van de ondersteuningstoeslag betreft;
- Principiële goedkeuring

Samenvatting

Het huidige Groeipakket bestaat uit 3 pijlers, m.n. de gezinsbijslagen, de selectieve participatietoelagen en de andere toelagen. Door middel van dit decreet wordt de derde pijler uitgebreid met een ondersteuningstoeslag naast de bestaande kinderopvangtoeslag en de kleutertoeslag.

Deze ondersteuningstoeslag is een overname van het basisondersteuningsbudget dat momenteel door de Vlaamse sociale bescherming wordt uitbetaald en de eerste trap van de persoonsvolgende financiering vormt. Door het Vlaams regeerakkoord en door de uitdoving van dit budget bij verschillende categorieën van personen is het logischer dit budget in te kantelen in het Groeipakket en om te vormen naar een toelage in het kader van het gezinsbeleid.

Bijlagen:

- Memorie van toelichting;
- Voorontwerp van Decreet;
- Advies van de Inspectie van Financiën.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld: Opgroeien
Inhoudelijk structurelement: Groeipakket

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Wetgevingsadvies

Het bijgaande voorontwerp van decreet van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2021/253 van 18 juni 2021.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Kinderen met een ondersteuningsbehoefte kunnen reeds vandaag een aanvraag doen voor een zorgtoeslag voor kinderen met een specifieke ondersteuningsbehoefte. Deze maandelijkse zorgtoeslag wordt toegekend wanneer de specifieke ondersteuningsbehoefte voortvloeit uit een aandoening die gevolgen heeft voor het kind zelf op het vlak van lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid of op het vlak van activiteit en participatie, of die gevolgen heeft voor zijn familiale omgeving. Het doel van deze zorgtoeslag is extra ondersteuning te bieden aan kinderen met een handicap of aandoening.

De zorgtoeslag is dus een vorm van tegemoetkoming voor de inspanningen die ouders leveren op het vlak van participatie en integratie van hun kind. Een toeslag is legitiem, want er is sprake van een hogere zorgnood en aldus hogere opvoedingskosten eigen aan de noden en zorgbehoefte van het kind.

Het basisondersteuningsbudget wordt vandaag onder andere toegekend aan iedere persoon met een door het VAPH / Integrale Toegangspoort erkende handicap, die nog geen gebruik maakt van het niet-rechtstreeks toegankelijke VAPH-aanbod en die 12 punten scoort op de medisch-sociale schaal voor de zorgtoeslag. Dit bedrag kan enkel besteed worden aan niet-medische kosten wat het rechtstreeks toegankelijke hulpaanbod betreft. Dit betekent dat dit basisondersteuningsbudget niet cumuleerbaar is met het budget voor de niet-rechtstreeks toegankelijke, door het VAPH gefinancierde ondersteuning.¹ Verder lezen we in de memorie van toelichting:

“Ten derde ondersteunt deze eerste trap de vermaatschappelijking van de zorg en is er een basisbijdrage tot het realiseren van de VN-conventie over de rechten van personen met een handicap. Door een grote bestedingsvrijheid van het basisbudget toe te kennen aan de persoon met een handicap, kan hij zelf een op maat georganiseerde mix, vanuit de verschillende ondersteuningsbronnen, samenstellen. De regie van de zorg ligt in de handen van de persoon met een handicap.”

Bij de hogere inschalingen is een toeslag louter voor de opvoedingskosten niet afdoende. Door middel van het basisondersteuningsbudget wordt het kind met de zorgbehoefte in de mogelijkheid gesteld om zijn behoefte aan zorg en ondersteuning zelfstandig in te vullen waardoor de zelfredzaamheid van het kind verhoogd wordt, zoals wordt nagestreefd door de VN-conventie over de rechten van personen met een handicap.

Deze doelstelling wordt ook door de ondersteuningstoeslag nagestreefd. Waar de zorgtoeslag een toelage is om te helpen bij de hogere opvoedingskosten bij een kind met een specifieke ondersteuningsbehoefte wordt met de ondersteuningstoeslag de autonomie aan het kind gegeven om zijn zorg en ondersteuning te organiseren zoals hij zelf wilt zodat het kan deelnemen aan de samenleving.

¹ Memorie van Toelichting bij het Ontwerp van Decreet houdende de persoonsvolgende financiering voor personen met een handicap en tot hervorming van de wijze van financiering van de zorg en de ondersteuning voor personen met een handicap, 2429 (2013-2014) – Nr. 1.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 2

Dit artikel voegt twee nieuwe definities toe en wijzigt een reeds bestaande definitie.

Artikel 3

In het kader van de ondersteuningstoeslag moeten bijkomende gegevens verwerkt worden. Door middel van dit artikel kunnen de instanties deze gegevens verwerken met het oog op de vaststelling, de berekening en de toekenning van het recht op toelagen in het kader van het gezinsbeleid waar ook de nieuwe ondersteuningstoeslag onder valt.

Artikel 4

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 5

Dit artikel legt de verschillende voorwaarden vast voor een kind om recht te kunnen geven op de ondersteuningstoeslag. Het kind moet, net zoals bij de andere toelagen de Belgische nationaliteit hebben of toegelaten of gemachtigd zijn in het Rijk te verblijven. Door het laatste lid is het mogelijk voor de Vlaamse regering om uitzonderingen op deze voorwaarde te formuleren. Vrijstellingen zoals deze er zijn voor vluchtelingen (pas vanaf de erkenning als vluchteling) zullen door de Vlaamse Regering worden voorzien.

De resterende voorwaarden worden ook vandaag gesteld door de Vlaamse sociale bescherming. Het kind moet in het Nederlandse taalgebied of het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad wonen en moet een vastgestelde zorgbehoefte hebben om recht te kunnen geven op de toeslag van 300 euro.

Wanneer het kind een budget voor niet-rechtstreeks toegankelijke zorg en ondersteuning krijgt toegewezen verliest het zijn ondersteuningstoeslag. Op dat ogenblik omvat het budget voor de niet-rechtstreeks toegankelijke zorg en ondersteuning immers de middelen die nodig zijn om de zorgbehoefte voor het kind op te vangen waardoor er geen ondersteuningstoeslag meer nodig is.

De Vlaamse Regering krijgt de bevoegdheid om de regels en modaliteiten van de toekenning, het onderzoek, de duurtijd en de regels van de schorsing te bepalen.

Artikel 6

Door dit artikel wordt voor de ondersteuningstoeslag niet het rechtgevend kind aangewezen als begunstigde, maar zullen de regels voor de aanwijzing van de begunstigden van de gezinsbijslagen gevolgd worden.

Artikel 7

De andere toelagen, met name de kleutertoeslag en de kinderopvangtoeslag, worden voor artikel 95 van het decreet van 27 april 2018 opgesplitst om het startpunt van de verjaring vast te leggen. Door de toevoeging uit artikel 7 wordt ook een duidelijk startpunt bepaald voor de verjaring van de ondersteuningstoeslag.

Artikel 8

De oorspronkelijke bewoording van het derde en vierde lid van artikel 104 suggereert dat het geschil dat voor de rechtbank wordt gebracht dient te gaan over de kwalificatie van de ernst van de ondersteuningsbehoefte en niet over een geschil over de toekenning of weigering van de zorgtoeslag voor kinderen met een specifieke ondersteuningsbehoefte of de ondersteuningstoeslag door de uitbetalingsactor.

Dit artikel wijzigt de bewoording van het derde en vierde lid van artikel 104 zodat wordt verduidelijkt dat er beroep bij de arbeidsrechtbank kan worden ingesteld tegen een beslissing tot toekenning of weigering van de zorgtoeslag voor kinderen met een specifieke ondersteuningsbehoefte of de ondersteuningstoeslag en niet tegen de kwalificatie van de ernst van de ondersteuningsbehoefte.

Bij de arbeidsrechtbank kan er binnen de drie maanden na de kennisgeving van de beslissing beroep worden aangetekend, bij de familierechtbank kan dit binnen zes maanden na de kennisgeving van de beslissing. Betrokkenen hebben echter ook steeds de mogelijkheid om klacht naar te leggen of een verzoek tot bemiddeling in te dienen bij de klachten- en bemiddelingsdienst die opgericht is binnen het Vlaamse agentschap voor de Uitbetaling van Toelagen in het kader van het Gezinsbeleid. In tegenstelling tot de beroepstermijn voor de Geschillencommissie (artikel 11, §5, van het BVR van 29 juni 2018 betreffende de oprichting van een commissie van beroep tegen de beslissing van de uitbetalingsactor over de toelagen in het kader van het gezinsbeleid of tegen het uitblijven ervan) wordt de beroepstermijn voor de familierechtbank en de arbeidsrechtbank niet gestuit in geval er een klacht of verzoek tot bemiddeling is bij de klachten- en bemiddelingsdienst.

Dit artikel voegt een vijfde tot en met zevende lid toe op basis waarvan de termijn voor het indienen van een beroep bij de familierechtbank of de arbeidsrechtbank wordt gestuit indien er een klacht of een verzoek tot bemiddeling met betrekking tot de betreffende beslissing wordt ingediend, zoals dit ook wordt toegepast voor de termijnen voor de Geschillencommissie.

Artikel 9

Dit artikel behoeft geen toelichting.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

In eerste instantie dienen er beleidsmiddelen te worden overgeheveld vanuit de Vlaamse sociale bescherming naar het Groeipakket. Deze beleidsmiddelen dienen voor de uitbetaling van het basisondersteuningsbudget aan de gezinnen. De omvang van de benodigde beleidsmiddelen is afhankelijk van de grootte van de doelgroep van de kinderen met BOB. Deze bestaat uit 3 categorieën:

1. Categorie met uitdovend karakter

Het gaat om doelgroep via intersectorale toegangspoort. Deze doelgroep bestaat uit minderjarige personen die op 30 juni 2015 geregistreerd waren bij de toegangspoort integrale jeugdhulp én die op het moment van de toekenning van het BOB geen gebruik maken van nRTH. Een BOB wordt voor deze groep toegekend tot de leeftijd van 21 jaar (ongeacht of ze attest zorgtoeslag hebben of niet). Eind 2020 bestond deze groep uit 1.821 personen.

2. Categorie met een permanente instroom (afgeleid recht zorgtoeslag)

Deze doelgroep bestaat uit personen met een attest zorgtoeslag specifieke ondersteuning van minstens twaalf punten op de medisch-sociale schaal, samengesteld uit pijler P1, P2 en P3, én die geen gebruik maken van nRTH. In 2020 waren er 12.648 kinderen in Vlaanderen en Brussel met 12 punten of meer op de zorgtoeslag. Hiervan waren er 6.128 kinderen die BOB ontvingen. Dus ongeveer de helft van de kinderen met 12+ punten ontvangen vandaag reeds een basisondersteuningsbudget, de overige kinderen ontvangen dit budget niet omwille van de verschillende cumulverboden of wegens gebrek aan aansluiting bij de zorgkas.

3. *Vrijwillige overstap naar BOB*

Deze groep bestond eind 2020 uit 440 personen. Dit is een categorie met verworven rechten en zijn personen die een vrijwillige overstap van NRTJ naar het BOB hebben gemaakt, waardoor zij eveneens recht hebben op een basisondersteuningsbudget.

In totaal, over de 3 categorieën, zijn er dus 8.389 kinderen die nu een BOB ontvangen en in de toekomst een ondersteuningstoeslag zullen ontvangen. Wanneer deze kinderen een jaar een ondersteuningstoeslag krijgen (300 euro per maand) komt dit neer op een budget van 30,2 miljoen euro.

Volledigheidshalve kan nog worden opgemerkt dat uit het dashboard VSB blijkt dat 5154 jongeren beantwoorden aan de criteria BOB, maar geen zorgbudget ontvangen omdat ze gebruik maken van nRTH. Deze categorie zal dus ook na integratie geen ondersteuningstoeslag ontvangen.

Daarnaast moet worden voorzien in 1,4 miljoen EUR opstartkosten zowel bij Agentschap Opgroeien als bij het Agentschap voor de Uitbetaling van het Groeipakket (VUTG):

- Agentschap Opgroeien:
 - o Om de toekenning van BOB op een correcte manier te kunnen uitvoeren en integreren in het Groeipakket dienen er nieuwe datastromen (fluxen) te worden ontwikkeld die momenteel nog niet bestaan. Het gaat om gegevens van VAPH en van Jeugdhulp, die nodig zijn om te controleren of de betrokken kinderen al gebruik maken van niet-rechtstreeks toegankelijke hulp (er bestaat cumulverbod tussen nRTH en BOB). Gerekend aan een ontwikkelingskost van 100 KEUR per flux, geeft dit dus een éénmalige investeringskost van 200 KEUR.
 - o De gegevens van het Groeipakket worden opgenomen in het Vlaams Kadaster (in beheer bij Opgroeien), zodat de beslissingen omtrent de toekenningen van BOB ook kunnen meegestuurd worden in de fluxen waarvoor het Kadaster de authentieke bron is. Dit vereist een extra éénmalige investering van 200 KEUR.
- VUTG: De toekenning van BOB moet worden geïntegreerd in de bestaande Groeipakketapplicatie (GPA). Met de IT-leverancier werd een inschatting gemaakt en deze ontwikkelingskost zou 71 storypunten bedragen. Gerekend aan 10 KEUR per storypunt komt dit neer op 710 KEUR. Daarnaast moeten er ontwikkelingen gebeuren in Opentext, de toepassing voor de uitgaande briefwisseling en moeten er aanpassingen gebeuren om de datafluxen in GPA te kunnen integreren. Deze investeringskost wordt geraamd op 290 KEUR.

Deze investeringskosten worden gecompenseerd binnen het beleidsdomein WVGA. De nodige middelen zullen vanuit de VIPA-financiering worden voorzien (compensatie IT-investeringen vanuit zesde staatshervorming).

Na de inkanteling van BOB minderjarigen in het Groeipakket, dus ten vroegste vanaf 2023, kan worden bekeken wat dit mogelijk betekent voor de werkingstoelagen aan de zorgkassen. De werkingstoelage aan de zorgkassen voor de totaliteit van het basisondersteuningsbudget bedraagt bij BA2021 409KEUR.

Inspectie van Financiën

Het advies van de Inspectie van Financiën met referentienummer BV/2021000264 werd verleend op 17 juni 2021.

Begrotingsakkoord

Het begrotingsakkoord werd aangevraagd op 21 juni 2021.

B. ESR-TOETS

/

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de bestuurszaken, niet vereist is.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

- 1 personeel: het voorstel heeft geen weerslag op gebied van personeelsinzet;
- 2 werkingsuitgaven: het voorstel heeft geen weerslag op de lopende uitgaven van de lokale of provinciale besturen;
- 3 investeringen en schulden: het voorstel heeft geen investeringen als gevolg;
- 4 ontvangsten: het voorstel heeft geen bijkomende ontvangsten als gevolg.

Conclusie: het voorstel heeft geen weerslag op de lokale en provinciale besturen.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 27 april 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid, wat de invoering van de ondersteuningstoeslag betreft en de bijhorende memorie van toelichting;
- 2° de Vlaamse minister, bevoegd voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding:
 - te gelasten over het voormelde voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin;
 - te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State;

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding,

Wouter BEKE